

Jesenická sopka - Uhlířský vrch

Uhlířský vrch s výškou 672 metrů a poutním kostelem P. Marie tvoří krajinnou dominantu dva a půl kilometru jihozápadně od Bruntálu, jednoho z nejstarších měst na severní Moravě.

Je to jedna z nejmladších sopek na našem území, stará 2,4 milionu let. Jesenické sopky, mezi které patří ještě Venušina sopka a Velký Roudný, vznikly začátkem pleistocénu jako stratovulkány, prorážející spodnokarbonské vrstvy. Archeologicky se jedná o starší dobu kamennou, ve které se vyvíjel první člověk – lovec mamutů.

Současně s lávovými proudy se ukládaly kolem kráterů nesoudržné sopečné vyvrženiny – tzv. pyroklastika, sopečný popel, tuf, lapilli, sopečné pumy i sopečné balvany. Z tohoto střídání pyroklastického materiálu s lávovými proudy je odvozen i název těchto sopek „stratovulkány“ (vrstevnaté sopky).

V 17.a18.století došlo díky rozvoji železářského a sklářského průmyslu v okolí Bruntálu k odlesnění Uhlířského vrchu, na němž pak začala asi v 1.polovině 19.stol.těžba, jejíž rozvoj proběhl ve 20. stol. Po II. světové válce se těžená pyroklastika používala pro výrobu tvárnic.

Došlo k odříznutí části kopce a vytvoření lomových stěn z mohutných souvrství tufů, obsahujících sopečné pumy z pórovitého olivinického čediče o celkové výšce asi 40 metrů. Těžební činností byl odkryt jedinečný profil, na kterém lze pozorovat základní typy a jednotlivé fáze sopečné činnosti, jednotlivé úložné vrstvy a všechny druhy sopečných vyvrženin – hráškově drobné tufy až lapilli velikosti lidské pěsti, sopečné pumy velikosti lidské hlavy až sopečné balvany více než metr veliké, budící respekt při

představě jejich létání vzduchem při erupci.

Lokalita je navíc zajímavá rovněž místní vegetací, vázanou na půdy, vzniklé na zvětralých sopečných tufech.

Nad lomovou stěnou pak stojí barokní stavba poutního kostela P. Marie z let 1756 – 1765, která je postavena na místě kaple, založené r.

1653. Ke kostelu vede památná čtyřřadá alej lip, vysazená v letech 1766-70. Od náměstí v Bruntále se lze k Uhlířskému vrchu vydat po zeleně značené cestě, která kolem Kobylího rybníka po 2,5 kilometrech vystoupá lipovou alejí od severu na vrchol s hezkými výhledy na okolní jesenickou krajinu i Praděd. Po ní lze obejít Uhlířský vrch kolem velice zajímavých lomových stěn a udělat si tak představu o této bývalé sopce.

Použitá mapa: Edice KČT č.58 Bruntálsko, Krnovsko a Osoblažsko 1 : 50 000